

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และความเครียดจากการทำงาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ประกอบด้วย

- 1.1 การควบคุม (Control)
- 1.2 สาเหตุและความรับผิดชอบ (Origin and Ownership)
- 1.3 ผลกระทบ (Reach)
- 1.4 ความอดทน (Endurance)

2. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย

- 2.1 ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ (Health responsibility)
- 2.2 การออกกำลังกาย (Physical activity)
- 2.3 โภชนาการ (Nutrition)
- 2.4 การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relations)
- 2.5 การเจริญทางจิตวิญญาณ (Spiritual growth)
- 2.6 การจัดการกับความเครียด (Stress management)

3. ความเครียดจากการทำงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลห้องผ่าตัดระดับปฏิบัติการ ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 6 เดือน ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง จำนวน 257 คน การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) (รายละเอียดในภาคผนวก ก) โดยเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนบุคลากรกลุ่มเป้าหมายขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 157 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีก 62 % เพื่อป้องกันการสูญหายของแบบสอบถาม ดังนั้นจึงต้องส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 253 คน เนื่องจากประชากรของพยาบาลห้องผ่าตัด มีจำนวน 257 คน เพราะฉะนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงทำในพยาบาลห้องผ่าตัดทั้งหมด จำนวน 257 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประวัติความเจ็บป่วย โดยแบบสอบถาม มีลักษณะให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงในช่อง () หน้าข้อความและเติมข้อความลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของครองคณา สีขาว (2549) ซึ่งพัฒนามาจากแบบทดสอบของธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์ (2546) ตามกรอบแนวคิดของสตอลทซ์ (Stoltz, 1997) ซึ่งเคยใช้วิจัยเรื่อง “เชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค และพฤติกรรมเผชิญความเครียดของพยาบาล: กรณีศึกษาเฉพาะโรงพยาบาลสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม” แบบสอบถามมีข้อคำถาม จำนวน 40 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. มิติด้านควบคุม	มีข้อคำถาม	จำนวน 10 ข้อ
2. มิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ	มีข้อคำถาม	จำนวน 10 ข้อ
3. มิติด้านผลกระทบ	มีข้อคำถาม	จำนวน 9 ข้อ
4. มิติด้านความอดทน	มีข้อคำถาม	จำนวน 11 ข้อ

รวมข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 40 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามมาตรลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) 5 ระดับ ดังในตารางที่ 3.1

ลักษณะของแบบสอบถามมีข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม จินตนาการว่าถ้าเกิดสถานการณ์เหล่านี้ขึ้นกับเขา เขาจะคิดและตอบสนองต่อสถานการณ์นั้นอย่างไร ซึ่งข้อคำถามมีระดับการวัดเป็นประเภท Rating Scales จำนวน 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ การให้ คะแนน ดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1	ความรู้สึกจะอยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางซ้ายมือมากที่สุด
ระดับที่ 2	ความรู้สึกจะอยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางซ้ายมือรองลงมา
ระดับที่ 3	ความรู้สึกจะอยู่ในระดับปานกลางเท่าๆ กันระหว่างข้อคำตอบทางซ้ายมือ ทางขวามือ
ระดับที่ 4	ความรู้สึกจะอยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางขวามือรองลงมา
ระดับที่ 5	ความรู้สึกจะอยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางขวามือมากที่สุด

ตารางที่ 3.1

แสดงเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค

ระดับ	ระดับความรู้สึก	คะแนนของข้อคำถาม	
		เชิงบวก	เชิงลบ
1	ความรู้สึกจะอยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางซ้ายมือมากที่สุด	1	5
2	ความรู้สึกจะอยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางซ้ายมือรองลงมา	2	4
3	ความรู้สึกจะอยู่ในระดับปานกลางเท่าๆ กันระหว่างข้อคำตอบทางซ้ายมือและคำตอบทางขวามือ	3	3
4	ความรู้สึกจะอยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางขวามือรองลงมา	4	2
5	ความรู้สึกจะอยู่ใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางขวามือมากที่สุด	5	1

ผู้วิจัยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง ระดับต่ำ โดยแบ่งช่วงระดับด้วยวิธีหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ซึ่งใช้สูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้นของรัตนาศิริพานิช (2533, น. 9) ตามรายละเอียด ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{3} \\ &= 1.33 \end{aligned}$$

การแปลผลจากคะแนนแบบสอบถามในส่วนนี้ ทำได้โดยรวมคะแนนจากแบบสอบถามทุกข้อเข้าด้วยกันโดยจะใช้ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค โดยจะแบ่งช่วงของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.68 - 5.00	หมายถึง	พยาบาลมีระดับ AQ อยู่ในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย	2.34 - 3.67	หมายถึง	พยาบาลมีระดับ AQ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.33	หมายถึง	พยาบาลมีระดับ AQ อยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยพัฒนามาจากแบบทดสอบของภัทรจิต นิลราช ตามแนวคิดของเพนเดอร์ (1997) ซึ่งเคยใช้ในการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพสตรีในจังหวัดสงขลา” มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 34 ข้อ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ

1. ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ มีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการออกกำลังกาย มีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

3. ด้านโภชนาการ มีข้อคำถาม	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีข้อคำถาม	จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านการเจริญทางจิตวิญญาณ มีข้อคำถาม	จำนวน 6 ข้อ
6. ด้านการจัดการกับความเครียด มีข้อคำถาม	จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดการประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับผู้ตอบมากที่สุด คือ

ไม่เคยปฏิบัติเลย	1	คะแนน
ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	2	คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	3	คะแนน
ปฏิบัติเป็นประจำ	4	คะแนน

ผู้วิจัยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยแบ่งช่วงระดับด้วยวิธีหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ซึ่งใช้สูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้นของรัตนา ศิริพานิช (2533, น. 9) ตามรายละเอียด ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{4 - 1}{3} \\
 &= 1
 \end{aligned}$$

การแปลผลจากคะแนนแบบสอบถามในส่วนนี้ ทำได้โดยรวมคะแนนจากแบบสอบถามทุกข้อเข้าด้วยกัน โดยจะใช้ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยจะแบ่งช่วงของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

- คะแนนตั้งแต่ 3.01-4.00 หมายถึง พยาบาลห้องผ่าตัดมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับสูง
- คะแนนตั้งแต่ 2.01- 3.00 หมายถึง พยาบาลห้องผ่าตัดมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนตั้งแต่ 1.00-2.00 หมายถึง พยาบาลห้องผ่าตัดมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามวัดความเครียดจากการทำงาน

ผู้วิจัยได้นำมาจากแบบวัดความเครียดสวนปรง(Suanprung Stress Test-20, SPST-20) สร้างขึ้นโดย สุวัฒน์ มหัตนินันดรกุล (2545) โรงพยาบาลสวนปรง กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และคณะ เพื่อวัดความเครียดสำหรับคนไทย จากกรอบแนวคิดทางด้านชีวภาพ จิตใจ และสังคม แบบวัดนี้มีความเชื่อมั่นและความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่ออิงตามค่าของ EMG biofeedback หรือ Electromyography ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% แบบสอบถามมีข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดการประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับผู้ตอบมากที่สุด คือ

ไม่ตอบ	0	คะแนน
ไม่รู้สึกรู้สึกเครียด	1	คะแนน
เครียดเล็กน้อย	2	คะแนน
เครียดปานกลาง	3	คะแนน
เครียดมาก	4	คะแนน
เครียดมากที่สุด	5	คะแนน

การแปลผลจากคะแนนแบบสอบถามในส่วนนี้ ทำได้โดยผลรวมคะแนนจากแบบสอบถามทุกข้อเข้าด้วยกัน คะแนนรวมไม่เกิน 100 คะแนน โดยผลรวมที่ได้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนน	0-23	หมายถึง พยาบาลห้องผ่าตัดมีระดับความเครียดจากการทำงานอยู่ในระดับน้อย
คะแนน	24-41	หมายถึง พยาบาลห้องผ่าตัดมีระดับความเครียดจากการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน	46-61	หมายถึง พยาบาลห้องผ่าตัดมีระดับความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับสูง
คะแนน	> 62	หมายถึง พยาบาลห้องผ่าตัดมีระดับความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับรุนแรง

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความเครียดในระดับน้อย (Mild Stress) หมายถึง ความเครียดขนาดเล็ก น้อย ๆ และหายไปในช่วงเวลาอันสั้น เป็นความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ความเครียดระดับนี้ไม่คุกคามต่อการดำเนินชีวิต บุคคลมีการปรับตัวอย่างอัตโนมัติ เป็นการปรับตัวด้วยความเคยชินและการปรับตัวต้องการพลังงานเพียงเล็กน้อย เป็นภาวะที่ร่างกายผ่อนคลาย

2. ความเครียดในระดับปานกลาง (Moderate Stress) หมายถึง ความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเนื่องจากมีสิ่งคุกคามหรือพบเหตุการณ์สำคัญๆ ในสังคม บุคคลจะมีปฏิกิริยาตอบสนองออกมาในลักษณะความวิตกกังวล ความกลัว ฯลฯ ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติทั่ว ๆ ไป ไม่รุนแรงจนก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย เป็นระดับความเครียดที่ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น

3. ความเครียดในระดับสูง (Height Stress) เป็นความเครียดที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับเหตุการณ์ ที่ก่อให้เกิดความเครียดสูง ไม่สามารถปรับตัวให้ลดความเครียดลงได้ในเวลาอันสั้น ถือว่าอยู่ในเขตอันตราย หากไม่ได้รับการบรรเทาจะนำไปสู่ความเครียดเรื้อรัง เกิดโรคต่าง ๆ ในภายหลังได้

4. ความเครียดในระดับรุนแรง (Severe Stress) เป็นความเครียดระดับสูงที่ดำเนินติดต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง จนทำให้บุคคลมีความล้มเหลวในการปรับตัวจนเกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ หดแรงแจกตัวเองไม่ได้ เกิดอาการทางกายหรือโรคภัยต่าง ๆ ตามมาได้ง่าย

แนวทางในการพัฒนาแบบสอบถามให้มีคุณภาพ

ผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมเอกสาร ทฤษฎี นิยาม และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และความเครียดจากการทำงาน เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. สร้างข้อคำถามโดยเรียบเรียง ปรับปรุง นำแนวคิดที่มีอยู่ มาดัดแปลงและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และใช้เป็นแบบสอบถามโดยใช้ข้อคำถามครอบคลุมนิยามที่กำหนด โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประวัติความเจ็บป่วย

2.2 แบบสอบถามวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ตามแนวคิดของสตอลทซ์ (Stoltz, 1997) ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากงานวิจัยของครองคณา สีขาว (2549) มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1. ด้านการควบคุม มีข้อคำถาม	จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ มีข้อคำถาม	จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านผลกระทบ มีข้อคำถาม	จำนวน 9 ข้อ
4. ด้านความอดทน มีข้อคำถาม	จำนวน 11 ข้อ

2.3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ตามแนวคิดของเพนเดอร์ (1997) ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากงานวิจัยของภัทรจิต นิลราช (2546) มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 34 ข้อ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ

1. ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ มีข้อคำถาม	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการออกกำลังกาย มีข้อคำถาม	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านโภชนาการ มีข้อคำถาม	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีข้อคำถาม	จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านการเจริญทางจิตวิญญาณ มีข้อคำถาม	จำนวน 6 ข้อ
6. ด้านการจัดการกับความเครียด มีข้อคำถาม	จำนวน 6 ข้อ

2.4 แบบสอบถามวัดความเครียดจากการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาจากแบบวัดความเครียดสวนปรุง (Suanprung Stress Test-20, SPST-20) พัฒนาโดย สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2545) แบบสอบถามมีข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา ไปให้คณะกรรมการงานวิจัยส่วนบุคคลซึ่งเป็นคณาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำการตรวจพิจารณาแก้ไขให้มีความเหมาะสม และถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามดังกล่าวหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 15 คน เป็นผู้ประเมินข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีเนื้อหาสอดคล้องกับแนวคิดที่ต้องการจะศึกษาหรือไม่ แล้วนำผลคะแนนจากการประเมินไปหาค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity Ratio หรือ

CVR) ตามสูตรของลอร์วี (Lawshe, 1975, pp.563-575) เปรียบเทียบค่าที่ได้กับตารางของลอร์วี โดยค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาต่ำสุดที่ยอมรับได้ คือ เท่ากับ 0.49 (รายละเอียดในภาคผนวก ข) จึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อคำถามที่มีค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหาต่ำกว่า 0.49 ออกไป (รายละเอียดในภาคผนวก ค) ดังนี้

4.1 แบบสอบถามวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ซึ่งมีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 40 ข้อ มีค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหามากกว่า 0.49 ทุกข้อ

4.2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 34 ข้อ มีค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหามากกว่า 0.49 ทุกข้อ

4.3 แบบสอบถามวัดความเครียดจากการทำงาน ซึ่งมีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 20 ข้อ มีค่าอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหามากกว่า 0.49 ทุกข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ได้หลังจากการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วมาวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ด้วยการทดสอบค่าสถิติที (t-test) ข้อคำถามที่มีค่ามากกว่า 1.75 ถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกสูง (รัตน ศิริพานิช, 2535, น.141-159) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อคำถามที่มีค่าที่น้อยกว่า 1.75 ออกไป (รายละเอียดในภาคผนวก ง) ดังนี้

5.1 แบบสอบถามวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ซึ่งมีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ทุกข้อ

5.2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 34 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ทุกข้อ

5.3 แบบสอบถามวัดความเครียดจากการทำงาน ซึ่งมีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ทุกข้อ

6. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนใช้จริง (Pre-test) มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการวัดค่าคงที่ภายใน (Internal Consistency) โดยการใช่วิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มาเป็นเครื่องมือหาค่าความเชื่อมั่นรายข้อ และเลือกเฉพาะข้อคำถามที่ทำให้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสูง (รายละเอียดในภาคผนวก ง) ดังนี้

6.1 แบบสอบถามวัดความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.938

6.2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.923

6.3 แบบสอบถามวัดความเครียดจากการทำงาน มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับมากกว่า 0.938

จากขั้นตอนการดำเนินการพิจารณาคุณภาพของแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น จะได้จำนวนข้อคำถามและค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับและรายด้านที่จะนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2

แสดงจำนวนข้อคำถามและค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับและรายด้าน

แบบสอบถาม	จำนวนข้อคำถาม	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค	40 ข้อ	.938
1) ด้านการควบคุม	10 ข้อ	.750
2) ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ	10 ข้อ	.821
3) ด้านผลกระทบ	9 ข้อ	.801
4) ด้านความอดทน	11 ข้อ	.874
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ	34 ข้อ	.923
1) ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ	5 ข้อ	.753
2) ด้านการออกกำลังกาย	5 ข้อ	.748
3) ด้านโภชนาการ	6 ข้อ	.725
4) ด้านการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	6 ข้อ	.879
5) ด้านการเจริญทางจิตวิญญาณ	6 ข้อ	.722
6) ด้านการจัดการกับความเครียด	6 ข้อ	.788
ความเครียดจากการทำงาน	20 ข้อ	.938

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งโครงร่างการวิจัยให้กับผู้อำนวยการหรือคณะบดีคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลศิริราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน จะได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัยเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีอิสระ และมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง รวมทั้งส่งเอกสารให้คณะกรรมการพิทักษ์สิทธิตัวอย่างการวิจัยขององค์การ โดยผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม

การวิจัยในคน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและดำเนินการวิจัยกับพยาบาลกลุ่มเป้าหมาย หลังจากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบทางด้านจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ตอบแบบสอบถามและผู้บริหารโรงพยาบาล ดังนี้

1. การป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านจะได้รับคำชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์จากผู้วิจัย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยตอบแบบสอบถามด้วยความเป็นอิสระ และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง และมีสิทธิในการปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ตามต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้วิจัยทราบ และไม่มีผลใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง

2. การรักษาความลับของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.1 การตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ระบุชื่อ นามสกุล เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้บรรจุแบบสอบถามในซองปิดผนึกที่เตรียมมาให้เรียบร้อย

2.2 การวิเคราะห์ทางสถิติผู้วิจัยได้กำหนดเป็นคะแนนเฉลี่ย และนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

2.3 แบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการวิจัย ผู้วิจัยจะดำเนินการทำลายแบบสอบถามทันที

3. การป้องกันผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของโรงพยาบาล และผู้บริหาร

3.1 แบบสอบถามได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิจัยของโรงพยาบาล

3.2 คำตอบที่ได้รับจะนำไปวิเคราะห์เป็นข้อมูลทางสถิติ และแปลผลข้อมูลโดยไม่มีการอ้างอิงถึงตัวบุคคล และหน่วยงานที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

3.3 การรายงานผลการวิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือ การหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) และค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean)

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และความเครียดจากการทำงาน สถิติที่ใช้ คือ

ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน จะทดสอบโดยทดสอบค่าสถิติต่าง ๆ ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3

แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้
สมมติฐานที่ 1 ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 1.1 ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคด้านการควบคุมมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 1.2 ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคด้านสาเหตุและความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 1.3 ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคด้านผลกระทบมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 1.4 ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคด้านความอดทนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 2.1 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)

ตารางที่ 3.3
แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้
สมมติฐานที่ 2.2 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกายมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 2.3 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 2.4 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 2.5 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการเจริญทางจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 2.6 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการกับความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการทำงานของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)
สมมติฐานที่ 3 ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูปฐมภูมิมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของพยาบาลห้องผ่าตัด	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)